

UDRUGA PROIZVOĐAČA AGRUMA I POVRĆA 'NERETVANSKA MLADEŽ',

Stanka Parmaća 10, 20355 OPUZEN, OIB: 53637664810

IBAN: HR7123400091110980885

neretvanskamladez@gmail.com

U Opuzenu, 31.01.2023.

Narančin trnoviti štitasti moljac *Aleurocanthus spiniferus*, pojavio se i u dolini Neretve.

Posljednjih nekoliko dana proširila se informacija o pojavi novoga karantenskog štetnika u dolini Neretve, točnije na Rivi u Opuzenu.

Zanimljivost je što je prva službena pojava štetnika zabilježena upravo na naranči sorte Valencia, koja je na tom mjestu posađena davne 1948. godine.

Slika 1. Ličinka *Aleurocanthus spiniferus* na naličju lista naranče (snimio: Željko Bjeliš)

Međutim, ne radi se o izoliranom slučaju. Zaraza ovim štetnikom zabilježena je u urbanom dijelu Opuzena, dok za sada nije uočena zaraza na plantažama. Zasigurno je pitanje dana, kada će biti uočena prisutnost ovoga štetnika i na komercijalnim voćnjacima.

Slika 2. Štitaste uši, rod *Coccus Linnaeus* uz glavnu žilu lista i *Aleurocanthus spiniferus* (snimio: Željko Bjeliš)

Pojava ovoga štetnika se možda veže i za neuobičajenu intenzivnu pojavu gljive čađavice *Capnodium Citri* na mandarinama u kasnu jesen 2022. godine. Gljiva čađavica je saprofit koji se naselje na mednu rosu, a koja je posljedica intenzivne ishrane kukaca kao što su: Lisne uši *Aphidae*, Štitaste uši *Coccus L.*, ali i novi štetnik Narančin trnoviti štitasti moljac *Aleurocanthus spiniferus*.

Slika 3. Štitaste uši *Coccus L.* na mandarini u prosincu 2022. (snimio: Željko Bjeliš)

Ovogodišnja intenzivna pojava 'crnila' na mandarinama, tj. gljive Čađavice, zasigurno je prisutnost štitaste uši, ali vrlo lako moguće i kombinacija sa novim štetnikom.

Narančin trnoviti štitasti moljac štetu čini sisanjem biljnih sokova. Tom prilikom luči obilnu mednu rosu (ljepljivi sekret – šećer) na koji se naseljavaju gljive čađavice, smanjujući transpiracijsku površinu lista i ploda. Biljka u takvim uvjetima zaostaje i rastu i razvoju, a ukoliko se ne provodi zaštita može doći do sušenja čitave biljke.

Bitno je napomenuti da gljiva čađavica nema nikakvo štetno djelovanje na ljudsko zdravlje, pere se vodom, a jedini loš tržišni učinak je neugledan izgled plodova agruma, što ponekad odbija kupce agruma.

Slika 4. Gljiva čađavica na plodu naranče (snimio: Željko Bjeliš)

Slika 5. Gljiva čađavica na listovima naranče (snimio: Željko Bjeliš)

Narančin trnoviti štitasti moljac je polifagni štetnik, što znači da napada veliki broj biljaka domaćina, poput: agruma, kruške, vinove loze, smokve, šipka, lovora, ukrasno bilje i dr.

Uvidom u tražilicu registriranih SZB, pronašli smo jedno sredstvo registrirano na mandarinama, međutim postoji ograničenje u primjeni:

Primjena: za suzbijanje narančinog trnovitog štitastog moljca (*Aleurocanthus spiniferus*) u koncentraciji 0,045-0,075 % (45-75 mL sredstva/100 L vode) uz utrošak vode 1000-3000 L/ha. Maksimalna dopuštena količina po jednoj primjeni iznosi 2,25 L/ha. **Sredstvo se primjenjuje od početka formiranja ploda do stadija kada su plodovi postigli 80 % veličine (BBCH 71-78).** Sredstvo primijeniti kod pojave prvih ličinki. Dozvoljene su najviše dvije primjene godišnje s razmakom između tretiranja od najmanje 21 dan. (izvor: fis.mps.hr)

Svakako bi bilo dobro provjeriti i druga sredstva učinkovita i registrirana u zemljama iste administrativne registracijske zone i po potrebi izvršiti proširenje ili novu registraciju SZB.

Pozivamo mjerodavne na ozbiljnost dostavljene informacije i poduzimanje svih potrebnih mjera u cilju suzbijanja i iskorjenjivanja ovoga karantenskog štetnika.

S poštovanjem,

mr.sc. Željko Bjeliš, predsjednik